

דבר העורך

בואו נדבר לרגע על האח הגדול VIP ועל עבודה קבוצתית.

כמו רוב ידידיי במעמד הבינוני אקדים ואציין שאני לא צופה בתכנית הזאת, אבל שלא כמו רבים מהם אציין שאני נמשך אליה משיכה עזה ופרימיטיבית.

באמצעות הדחתם של כל המשתתפים האחרים. כלומר, עליך ליצור יחסי תלות, תמיכה והדדיות רק בכדי לבטל אותם באותה נשימה כאמצעי למילוי המשימה.

הפרדוקס הקבוצתי של האח הגדול סותר אפוא את החוק הבסיסי של הדינמיקה הקבוצתית (The Basic Law of Group Dynamics) שהגדיר פוקס. לפי חוק זה, לכל קבוצה יש דחף התפתחותי אינהרנטי לעבר יצירת נורמות קבוצתיות ברמות ארגון גבוהות יותר.

בקבוצה של פסיכופטים, למשל, אין דחף אינהרנטי לשיפור הנורמות, כמו גם בכללי המשחק של קבוצת האח הגדול.

עיקרון שני של פוקס, לפיו הכוחות הבונים בקבוצה מושקעים בהתקפה על ההתנגדויות של המשתתפים האחרים (מה שמאפשר לכוחות הבונים בקבוצה "להתקזז" עם אלה ההרסניים ולהתגבר עליהם),

מופר גם הוא בקבוצת האח הגדול, כי ההרסנות משתמרת ומוזנת דרך ההדחה של משתתפים אחרים.

פוקס מתייחס גם לתנאים ההכרחיים לצמיחתה של זהות אישית אותנטית בתוך הקבוצה. אחד התנאים המרכזיים בה הוא שבקבוצה תיווצר תחושת טשטוש זהות שמתוכה צומחת הזהות האישית של כל משתתף. באח הגדול אין את הסביבה המאפשרת ליצירת זהות אישית כזאת, שכן הקבוצה לעולם אינה מתמסרת לאשליה של זהות לכידה. הצופים, גם כאלה שהם well analyzed, מתמוגגים מחוויית ההזדהות שהדינמיקה הזו מעוררת, מה שמעודד את המחשבה המטרידה שאסור לנו לפספס את ההתרחשויות האותנטיות והאקטואליות שמא יחמקו מאיתנו בזמן אמת (בעונה הראשונה דווחו צופים על היצמדות יומיומית למרקע, כמעט בלי הפסקות). כפי שאנו נמשכים להאזין לרכילות עסיסית במשרד, במשפחה ובעיתון, כך אנו מוצאים סקרנות מובנית לאיתור הרמזים החברתיים בטקסט ובסאב-טקסט של התכנית.

לפנינו מגוון מצוין. תיהנו.

אביב נהדר, איתן

eitan.tamir@gmail.com

נדמה לי שהמשיכה הזו משותפת לכולנו, ונדמה שאת המרחב החווייתי שהיא מזמינה מכירים כולנו מקדמת דנן. ואכן, במהלך הצפייה בערב הראשון והמרגש של התכנית, שאותה הצדקתי לעצמי רק כפעילות נלווית לריצה בחדר כושר, גיליתי שיוצרי התכנית מציעים לנו מרחב קבוצתי וירטואלי, שבתוכו מופעלים בהקצנה ציר המציצנות וציר התחרותיות. במרחב הקבוצתי הזה מציעים לנו היוצרים והמשתתפים מנטליות של דינמיקה קבוצתית כמעט מושלמת, שבקרבה תוססים ומתססים היטב ובמכוון רגשות ארכאיים ואוניברסאליים של קינאה, שמחה לאיד ומשאלות פרוורטיות מגוונות. מנגוני ההגנה שבשימוש המשתתפים הם פרימיטיביים וגבוליים בעיקרם, במובן זה שאינם מתנהלים בין חלקים בתוך העצמי של המשתתף אלא בין העולם הפנימי לאנשים אחרים: אידיאליזציה ודואליזציה, שליטה אומניפוטנטית, הזדהות השלכתית, השלכה, פיצול, הכחשה ואפילו נסיגה ודיסוציאציה. אלא שבניגוד לחייה של קבוצה דינמית, שבהם הולכת ומתפתחת רגיעה לאור הגילוי של יתרונות הקבוצה כמדיום לעזרה, בקבוצת האח הגדול מתקיים פרדוקס מובנה: המטרה המרכזית של המשתתפים היא לשרוד ולהישאר בקבוצה עד התפרקותה בשלב האחרון של התכנית,

לפרסום במגזין פנו
לקהילת קבוצות 03-6990552
תפוצה עדכנית: 1,410 קוראים קבועים

קבוצות בעולם:

כנס האגודה האמריקאית לטיפול
קבוצתי (AGPA) בשיקגו,
פברואר 2009
ד"ר חיים וינברג

מנחה מחליף

ערן אביב

הכנס הבינלאומי הראשון של
המכון הישראלי לאנליזה
קבוצתית - עין גדי

KNOW HARD FEELINGS
עליזה רוזן

לשמוע אותי, דרכך....

שרה גוברין

אני נותנת לך מתנה

אפרת ציגלרוב

הקבוצה

יאיר שוחט

קבוצות בעולם

כנס האגודה האמריקאית לטיפול קבוצתי (AGPA) בשיקגו, פברואר 2009

ד"ר חיים וינברג

לפני שנה כתבתי כאן על הכנס השנתי של האגודה האמריקאית לטיפול קבוצתי AGPA, שנערך אז בושינגטון, ותיארת מספר סדנאות שהשתתפתי בהן. השנה התקיים הכנס בשיקגו. עיר קרה (הטמפרטורה היתה מתחת לאפס וירד שלג. מראה יפה אבל מקשה להנות מטיול רגלי בעיר) ובעיני מאד מנוכרת. ניגוד חריף לאוירה החמה והאינטימית ששורת בתוך הכנס באופן קבוע.

זכרתי בפעם הקודמת שהייתי בשיקגו, לפני 11 שנים, גם אז לצורך הכנס השנתי של ה-AGPA שנערך בעיר זו. אז היתה זו הפעם השניה שהשתתפתי בכנס של האגודה הזו. אז עוד לא הצגתי בכנס. הייתי אז צעיר ב-12 שנים ולא עם הרבה נסיון בכנסים בינלאומיים. מאז השתתפתי בכנס מדי שנה (12 שנים ברציפות), הצגתי בו במסגרות שונות (החל מהרצאות, דרך סדנאות, הנחיית קדם כנס ואפילו הנחיית את הקבוצה הגדולה בכנס), השתתפתי בו בעדות שונות, ולמעשה אני מכיר רבים מהמשתתפים הקבועים ומרגיש בכל שנה כאילו אני חוזר לבית המקצועי שלי.

גם השנה הנחיתי סדנה של יומיים בקדם כנס על טיפול משולב (טיפול קבוצתי ואינדיבידואלי במקביל על ידי אותו מטפל). סיפרתי בפעם הקודמת על המודל שבניתי עבור הסדנה, לפיו המפגשים מתנהלים כקבוצה פתוחה (דינמיקה קבוצתית) ומפעם לפעם אני מזמין אחד המשתתפים להתנדב ל"פגישה אינדיבידואלית" לעיני הקבוצה. המודל אמור לשקף את הדילמות והיתרונות של טיפול משולב, למרות שבמציאות כמובן שהפגישות האינדיבידואליות אינן נערכות לעיני משתתפי הקבוצה. הוא מדגיש את שאלת הגבולות איתה מתמודד המודל המשולב: איזו אינפורמציה נכון שתעבור מהפגישות האישיות לפגישות הקבוצתיות? האם מותר למטפל להביא אינפורמציה כזו מבלי שהמטופל יזם זאת? מתי נכון לעבד אירועים הקורים בטיפול הקבוצתי בתוך הטיפול האינדיבידואלי, ומתי הדבר רק מזיק לקבוצה או גורע ממנה? יש מטפלים (במיוחד מהגישה הפסיכואנליטית הקלאסית) שמאמינים שטיפול משולב אסור בתכלית האיסור. לעומתם, יש מספיק מאמרים התומכים בגישה זו, אם כי מבהירים שאינה מתאימה לכל מטופל. הגליון האחרון של כתב העת הבינלאומי לטיפול קבוצתי הקדיש את כל המאמרים בו לגישה זו, והעורך של גליון מיוחד זה (ריצ'רד בילו) טען שזוהי "גישה רדיקלית". מאמר שלי ושל אנקה דיטרוי (2008) על הטיפול המשולב התפרסם לא מזמן בכתב העת "מייקב".

בין אם זו גישה רדיקלית או לא, הסדנה שהנחיתי היתה מלאת התרגשויות ועוצמות. הרבה דמעות נשפכו בה והרבה רגעים של אינטימיות ומגע קרוב אירעו בה. נראה שלמדתי היטב מהנסיון של השנה

בסדנה אחרת ניסו המנחות לבחון שלוש גישות קרובות זו לזו - פסיכולוגית העצמי, הגישה ההתייחסותית, והגישה האינטרסובייקטיבית - להיווצרות קבוצה וקהילה. הבחינה נערכה הן בקבוצה קטנה והן בקבוצה גדולה. החלק התיאורטי בסדנה היה טוב, אך לא למדתי הרבה מההתנסות, למרות שהיא כללה קבוצה גדולה שבד"כ אני לומד ממנה.

אולם הסדנה שהרשימה אותי ביותר היתה עם שני מנחים שאת המאמרים שלהם בנושא הגישה האינטרסובייקטיבית בקבוצה קראתי ונהייתי מהם קודם לכן. פרד רייט ורוברט גרוסמרק בודאי אינם ידועים לקהל הישראלי, אך מי שקורא כתבי עת מקצועיים (זוכרים את הטור שלי מלפני חודשיים?) כבר נתקל בשמותיהם (ראו למטה במקורות). מצאתי עצמי בעמדה שלא הייתי בה כבר שנים, של ילד מתפעל שפגש סוף סוף את גיבוריו. מצחיק. נהניתי מההרגשה הזו והייתי נבוך בעת ובעונה אחת. סדנה זו החלה בהקדמה תיאורטית, והמשיכה בהדגמה של הנחיית קבוצה תהליכית-פתוחה של מתנדבים מהקהל ע"י אחד המנחים (גרוסמרק) בגישה האינטרסובייקטיבית. התנדבתי. מה פתאום שאחמץ הזדמנות כזו! החוויה היתה חזקה. בתוך 40 דקות התפתחו בקבוצה תהליכים בינאישיים ספונטניים ורגשיים, בהנחיה מאד שונה מזו שאנו רגילים אליה בארץ של המנחה השותק, המרוחק, והמתבונן. לא היה צריך הרבה כדי לשכנע אותי באפקטיביות של הגישה. למעשה הבנתי פתאום עד כמה התרחקתי מדרך ההנחיה שהתרגלתי אליה בישראל (הרבה ניתוח ומעט התייחסויות רגשיות של המנחה, ועמדת מנחה מתבונן ולא משתתף), ועד כמה אני במקום אחר מבחינת הבנה של מה יוצר שינוי בקבוצה. מעניין מה יהיה כשאבוא ארצה להנחות סדנה בגישה כזו?

לסיכום: מי שרוצה להמשיך את ההתפתחות המקצועית שלו כמנחה ומטפל קבוצתי - שילך לכנסים. גם מקומיים וגם בינלאומיים.

חיים וינברג

haimw@group-psychotherapy.com

מקורות:
דיטרוי א., ווינברג ח. (2008), טיפול ב- זמני, העברה נגדית והשלישי האנליטי. "מייקב" כרך 11(1), 9-26.

Grossmark, R. (2007). The edge of chaos: Enactment, disruption, and emergence in group psychotherapy. *Psychoanalytic Dialogues*, 17(4), 479-499.
Wright F. (2004). Being seen, moved, disrupted, and reconfigured: Group leadership from a relational perspective. *International Journal of Group Psychotherapy*, 54, 235-251.

הקודמת, והמפגשים האישיים רק העמיקו את העבודה שהחלה בקבוצה. מצאתי דרך טובה לסיים כל מפגש אישי באופן שהבטיח המשך עבודה בתוך הקבוצה (מעין הסכם על מה המשתתף ימשיך לעבוד בקבוצה ואיך אני כמנחה אוכל לסייע לו בכך), וציינתי לעצמי שבעצם אוכל ליישם זאת בעבודה הרגילה שלי בקליניקה. בתוך הסדנה בת היוםיים, כל מפגש של 3 שעות הסתיים בחלק דידיקטי קצר, בו עניתי על שאלות וערכנו ניתוח תיאורטי של התהליך הקבוצתי והמשולב.

הסדנאות שבחרתי להשתתף בהן השנה לאורך הכנס (סדנאות של שלוש שעות בד"כ) היו כולן וריאציה זו או אחרת על הגישה ההתייחסותית/אינטרסובייקטיבית. זוהי הגישה העדכנית בתיאוריה הפסיכודינמית, והיישומים הקבוצתיים שלה הולכים וכובשים להם מקום בכתבי העת על טיפול קבוצתי בעשור האחרון. הגישה ראויה לתיאור מפורט במאמר נפרד, ובדיווח הנוכחי אציין רק שההבדל המרכזי בין הגישות הפסיכודינמיות הקלאסיות לגישה ההתייחסותית הוא בהכרה בכך שגם המטפל שותף פעיל לכל מה שקורה בטיפול. בקצרה, אין יותר טרנספרנס, קאונטר-טרנספרנס או התנגדות כממוקמים בתוך היחיד בנפרד מהיחסים הטיפוליים, וכל מה שקורה במפגש נחשב ליצירה משותפת של שני השותפים, מטפל ומטופל. הקבוצה, כמובן, מביאה עושר של התנסויות סובייקטיביות ומאפשרת בחינה מתמדת של התרומה ההדדית של חברי הקבוצה לאינטראקציות המתפתחות, כולל זו של המטפל. למי שהמשפט האחרון מזכיר את המשפט המפורסם של פוקס ("אנליזה קבוצתית היא אנליזה של הקבוצה, על ידי הקבוצה, כולל המטפל") אומר שלדעתי (ואני לא היחיד) האנליזה הקבוצתית הקדימה את הגישה ההתייחסותית. בנוסף, הקבוצה מהווה שדה פורה ליצירת enactments תוך שחזור של אירועים והתייחסויות מהעבר בהשתתפות כמה חברי קבוצה וכך מאפשרת הבנה של תהליכים בינאישיים עמוקים.

סדנה אחת שהשתתפתי בה ביקשה לבחון את היווצרות מנהיגים כיצירה משותפת של מנהיג ומנוהגים. מעבר להסברים התיאורטיים והדיון עם הקהל, המנחים הזמינו מתנדבים מהקהל למשחק תפקידים שבו הוצגה סיטואציה של משבר בקהילה (אלימות בבית הספר) והמתנדבים נתבקשו לשחק קבוצת אזרחים מודאגים המנסים לפתור את המשבר. מצאתי שקל לי יותר לזהות תהליכים קבוצתיים והגחה של מנהיגים כצופה מהצד מאשר כשאני מנחה קבוצה. היה בולט ששני משתתפים נאבקו על המנהיגות ועל הובלת הקבוצה, והפתרון של הקבוצה, כדי למנוע קונפליקט, היה לבחור מנהיג לא אפקטיבי שלא הציע שום פתרון יעיל, אך השמיע דיעות די גזעניות כלפי קבוצת מיעוט בקהילה. מה אגיד לכם, הפוליטיקה הישראלית ניצבה מול עיני!

אלבום המשפחה כמשאב למפגש הטיפולי

סדנא התנסותית למטפלים
חשיפה לאפשרויות נוספות להתבוננות ולעבודה

3.5.09 יום ראשון | 09:00-16:00 (הפסקת צהרים בין 12:15-13:00)
בית הארחה בני דן, רחוב בני דן 36, תל אביב

יותר משבעה דורות לאחר המצאת הצילום, קשה לדמיין את חיינו בלעדיו. אנו חיים במציאות בה כמעט כל אחד מעורב בצילום כמצלם וכמצטלם, ודימויים צילומיים גודשים את המבט, ומהווים חלק גדל והולך מן המציאות. חותמם של דימויים אלה מהדהד ומשפיע על הזיכרונות, החלומות והדמיונות הכמוסים ביותר שלנו. חלק מתהליך זה מתרחש גם בתא המשפחתי, בו הצילום מייצג ומגדיר את ההיסטוריה הייחודית של המשפחה. אלבום המשפחה הצילומי מעצב את המורשת התרבותית והמוסרית של המשפחה ואת תודעת המצולמים והמצולמים המונצחים בו. היכרות עם המימדים האוניברסליים של התופעה ומשמעותה, היא חיונית ועשויה להעשיר את עולמם של העוסקים בעולם הרגשי והנפשי של היחיד בעת הזו. בסדנא תינתן סקירה של האפשרויות היישומיות של השימוש באלבום המשפחה ובצילום בתוך המסגרת הטיפולית. כמו כן המשתתפים יתנסו בצורה פעילה בעבודה עם חומרי האלבום. **המשתתפים מתבקשים להביא עמם עשרה צילומים נבחרים, משמעותיים עבורם, מתוך אלבום המשפחתי.** עלות הסדנא למשתתף: 350 ₪. (כולל שתייה חמה, כיבוד וכריכים)

המנחים:

שוקה גלוטמן, אמן פעיל אשר הציג תערוכות צילום רבות בארץ ובעולם, מנחה קבוצות, מרצה באוניברסיטת תל-אביב ובאוניברסיטת בן-גוריון.
אבירים, ד. נ. מרום הגליל, 13806 | נייד 054-5749014 | דוא"ל: glotman@013.net.il אתר: www.zilumhai.com
נועה בן-נון מלמד, אמנית שהציגה תערוכות צילום רבות ומנחת קבוצות. מרצה לצילום במכללה האקדמית הדסה והמכללה בקריית אונו.
מבצע קדש 6 ת"א, 69983 | נייד 054-4704542 | דוא"ל: noa.mel@013.net.il

להרשמה: נא לשלוח המחאה ע"ס 100 ₪ עד לתאריך ה-19/4/09
לפרטים ולמידע: ניתן לפנות למנחים לפי המפורט לעיל

מנחה מחליף

ערן אביב

בפעם הראשונה בחיי הייתי מנחה מחליף, בדומה למורה מחליף בבית ספר לשעה או ליום. זה לא שלא החלפתי בעבר מנחים במהלך קורס מסיבות טובות, כגון מנחה שילדה (לידה מוקדמת), או מסיבות פחות טובות - במקרים בהם הלקוח ביקש להחליף מנחה. בכל המקרים הללו תהליך הכניסה שלי לקבוצה היה מתוכנן וברור: קיבלתי מידע מפורט על הקבוצה, על צורת הלמידה שלה, על התמות המרכזיות שמעסיקות אותה, על היחסים עם המנחה, על עצמם. הכניסה שלי לקבוצה החלה בדרך כלל בחוזה למידה חדש שתכולתו השתנתה כתלות במצב הקבוצה ובסיבת החלפת המנחה. ברמה האישית "לקחתי בעלות" על הקבוצה ועל מה שקורה בה והמוכוונות שלי הייתה לתהליך למידה שמתמשך לאורך התכנית (במקרים בהם נשאר מספר סדנאות).

מהלכים כאלו מוכרים לי ומתרחשים מעת לעת, אבל הפעם החלפתי מנחה ליום סדנא בודד בגלל מחלה. מהניסיון שלי זהו אירוע מאוד חריג. גם כשמנחים חולים, הנטייה הראשונה תהיה לבדוק עם הארגון אפשרות לדחות את הסדנא. הפעם ההחלטה המשותפת עם הארגון הייתה לקיים את הסדנא בעיקר משום שהקורס כולל שתי קבוצות במקביל ויש תלות הדדית ביניהן בקורס. בנוסף, קיימים תמיד שיקולים לוגיסטיים משמעותיים של הארגון שגם להם יש משקל בהחלטה.

כך מצאתי את עצמי ביום השני של הסדנא הראשונה בקורס. בערב שלפני הסדנא קיבלתי עדכונים על הקבוצה ועל מה שהתרחש בה ביום הראשון כולל הנושאים שנתרו פתוחים. תכננתי עם מנחה הקורס את מהלך הפתיחה שלי בסדנא שכלל היכרות קצרה והזמנה למשתתפים לשתף במחשבות שלהם מהיום הראשון, כמו גם הצהרה על המחויבות שלי לחוזה הלמידה שהוגדר אתמול. את ההצגה שלי לקבוצה והסבר על היעדרותו של מנחה הקורס עשה רפרנט הקורס. הפתיחה עברה כמתוכנן ונראה היה לי שאחרי ההפתעה הראשונית, הקבוצה משתפת פעולה עם השינוי. אני מניח שההיכרות המוקדמת של חלק מהמשתתפים (ממסגרות אחרות) תרמה אף היא למהלך החלק.

בדקות הראשונות שלאחר ההיכרות, כשהמשתתפים משתפים בחוויות שלהם, אני מנסה לאבחן את הקבוצה. להפתעתי, התחושה החזקה ביותר שעולה בי בשלב זה היא תחושה של מציצנות - אני לא ממש מרגיש שייך לקבוצה הזו וגם לא עושה מאמץ להתחבר (הרי בסוף היום אני לא אראה אותם שוב כקבוצה). תוך כדי המחשבות הללו הקבוצה מאוד עסוקה בסימולציה הניהולית שבוצעה ביום הקודם ובהסבר של אחת ממנהלות הסימולציה על כך שהתוצאה הנמוכה שהצוות שלה השיג קשורה ביכולת הטכנית הנמוכה שלה, שלטענתה הייתה

מאוד רלוונטית לתרגיל. אני מזהה שהיא מתוסכלת מהביצוע שלה ובעיקר שחשוב לה להסביר לקבוצה את הסיבה המרכזית לחוסר ההצלחה שלה. אני גם מניח שקשה לה עם העובדה שנחשפה בקבוצה אי הצלחה ניהולית שלה. אני מתלבט כיצד להגיב ושוב תוקפת אותי תחושה של ריחוק וחוסר מיקוד. חסר לי הקונטקסט של הדברים שלה. אילו הייתי רואה אותה בתרגיל ורואה את העיבוד של הקבוצה, יכולתי להבין טוב יותר את הדברים שלה. אני מזהה באותו הרגע שני כיווני עבודה: הראשון - לעבוד על הקושי שלה בכישלון שנחשף בקבוצה ודרך עבודה זו לאפשר לקבוצה לדון באפשרויות הלמידה הקיימות בקורס (הרי זהו רק היום השני ולמשתתפים לא ברור עדיין כיצד ניתן ללמוד בקורס). הכיוון השני הוא להמשיך הלאה בסדנא. כמובן שבחירתי בכיוון השני: עבודה אישית עם המשתתפת ועבודה על חוזה הלמידה הקבוצתי דרשו ממני חיבור רגשי לקבוצה, ואני הרי הייתי עסוק בעצמי ובריחוק שלי. שיקול נוסף, שהיה ענייני יותר, היה קשור בהשגת המטרות התכניות של הסדנא, שהיו רבות.

אני מוצא את הזמן הנכון במהלך הדיון בקבוצה ומציע לנתח את הסימולציה על פי מודל ניהולי שהוצג יום קודם לכן. מתוך הניתוח הזה אני עובר להרצאה. שני אירועים שקשורים זה בזה מתרחשים במהלך הסשן הבא: הראשון הוא אירוע מתמשך שבו שני משתתפים שואלים ללא הרף שאלות קונקרטיות ומבקשים לדעת איך לפעול או אם פעלו נכון במקרים מסוימים. שני המשתתפים הללו לא מאפשרים לי להתקדם בהרצאה. לא רק שכל שאלה שלהם נמשכת זמן רב ומלווה בסיפור, הם גם מכוונים לתשובות שטחיות, חד ממדיות וחד משמעיות. הדיון שמתפתח, שטחי ורווי בדוגמאות וסיפורים של משתתפים אחרים, מעייף אותי. אני צריך לשוב ולהזכיר לעצמי שזהו צורך טבעי של המשתתפים ובעיקר שעבור חלק מהם זהו אופן למידה משמעותי. מעבר לכך, יש לי מספר טכניקות להתמודד עם ההתנהגויות הללו: בתחילה אני בדרך כלל מאפשר את שאלת השאלות וקיום דיון קצר (שתמיד עלי לעצור אותו). בהמשך אני מבקש להמתין קצת עם השאלות, וכשזה לא עוזר - אני פשוט רושם את השאלות על הפליפצ'ארט כדי להשתמש בהן מאוחר יותר. השימוש בפעולות הללו אפשר לי להתקדם עם החומר הנלמד ולשמור את הקבוצה במסלול שבעיני נתפס, יחסית, כאפקטיבי. האירוע השני שמתרחש הוא נקודתי וקשור לאותם משתתפים ששואלים שאלות. באחת הפעמים, אחד המשתתפים מעיר בשקט הערה צינית לאחד משני המשתתפים שלא מפסיקים לשאול שאלות. אני מזהה את ההערה הזו ומברר איתו למה בדיוק הוא מתכוון בדברים שלו, לא לפני שאני פונה למשתתף שאליו כוונתי הדברים ובודק איתו אם הוא מוכן לקבל משוב על התפקוד שלו בקבוצה. המשתתף הראשון מצליח לנסח משפט מאשים כמו: "כדאי שהוא יקשיב לפני שיירה מהבטן כל הזמן". אני

עוזר לו לנסח משוב יותר קונסטרוקטיבי ואף מזמין את שאר המשתתפים להתייחס לאירוע. חלק קטן מהקבוצה מסכים עם נותן המשוב, בעוד שחלק אחר קופץ במהירות וטוען שלו אין כל בעיה עם שאלת השאלות אלא נהפוך הוא - הן מאוד מקדמות ועוזרות. אני מצדי מסמן את שני הקולות שקיימים בחדר ומציע להסתכל עליהם כעל דיון של הקבוצה על אופן הלמידה שלה. בדומה למקרה הקודם, גם הפעם אני לא מאפשר לקבוצה לעבד או להתייחס לאירועים שמתרחשים, אלא ממשיך הלאה עם הפעילות.

רק בסוף היום התחורה לי עוצמת האירוע האחרון בעיני המשתתפים. בסיכום הסדנא, שתי משתתפות ציינו שחוו את האירוע כסתימת פיות של משתתף וציינו שזהו דפוס שהן לא רוצות בקבוצה. אחת מהן אף פנתה לקבוצה בבקשה לאפשר יותר דיאלוגים, שאלות שאלות והבאת דוגמאות - גם אם כל אלה קצת סוטים מהנושא. אני מניח שחלק מהדברים, גם אם בצורה לא מודעת, כוונתי אלי. בין אם כן ובין אם לא, אני הרגשתי מאוד מתוסכל. ראשית, לא היה לי מה לעשות עם ההתייחסויות הללו בסיכום, מלבד להזמין אותם בהמשך הקורס (שלא יהיה איתי) להגיד דברים בכלל ומהסוג הזה בפרט כשהם מתרחשים. שנית, לפחות שתי משתתפות ישבו עם בטן מלאה כחצי סדנא וכך הן גם הולכות הביתה. שלישית, לא התקיים בקבוצה דיאלוג שקידם את העבודה והלמידה.

אני שם רגע את התסכול בצד ומנסה להבין מה אני יכול לקחת מהאירוע הזה. התובנה הכי משמעותית שלי קשורה בהכנה שעשיתי לעצמי לפני הסדנא. הרי העובדה שהייתי מנחה מחליף מאוד העסיקה אותי מרגע שהתקבלה ההחלטה, אבל נראה לי שלא באמת עשיתי את ההכנה הרגשית הנדרשת לכך. למרות שזיהיתי את הניתוק והריחוק שלי, לא טרחתי לעבוד על עצמי ולהתחבר לקבוצה. יתרה מזאת, הרשיתי לעצמי ללכת לכיוונים יותר אישיים (כדוגמת המשוב) מבלי לראות באמת מה קורה עם המשתתפים ואף לדאוג להם. דווקא הנחיית סדנא חד יומית, שבהגדרה איננה שמה דגש על תהליך, בתוך קורס מתמשך (ותהליכי), מחייבת הכנה משמעותית יותר לסדנא.

מיזם המנחים יוצא לדרך

מקדמים את הפרקטיקה הקבוצתית והפרטנית:

בואו להקים אתר במסגרת קהילת קבוצות!

דף הבית | מי אנחנו | שאלות ותשובות | סדנאות | רשימת קבוצות | מגזין | צור קשר | מאמרים | תוכניות הכשרה

קבוצות

קהילת מנחי הקבוצות בישראל

eitan@igroups.co.il 050-5377671

ירדן

כשאהיה גדולה אני רוצה להיות...

← אודות

- אודות
- אני מאמין
- מאמרים
- פורום
- גלריה
- צור קשר

לפרטים: eitan@igroups.co.il | מספר האתרים מוגבל

הקבוצה הגדולה

סדנה ארבע-עשרה

בהנחיית פרופ' יוסף שקד, וינה

זו השנה הארבע עשרה שמתקיימת סדנת "הקבוצה הגדולה" בהנחיית פרופ' יוסף שקד. כמו בשנים קודמות, מזומנת לנו גם הפעם התנסות משמעותית ביותר, המפגישה את המשתתף כאן ועכשיו עם תהליכים פסיכולוגיים מורכבים וראשוניים, ומאפשרת ללמוד ולחקור לעומק תהליכים המקבילים לתהליכים בחברה: מתחים חברתיים, יחסים בין מיעוט ורוב, הבדלי מעמדות, אספקטים מקצועיים של מנחי קבוצות וכו'. גם השנה יתאפשר לנו למצות באופן בלעדי את "הקבוצה הגדולה" במלואה, במהלך כל הסדנה. פרופ' יוסף שקד הנו פסיכיאטר, פסיכו-אנליטיקאי ומכהן כנשיא האגודה האוסטרית לטיפול קבוצתי אנליטי. הוא בעל שם עולמי בקידום התיאוריה והפרקטיקה של "הקבוצה הגדולה". הסדנה מיועדת לאנשי מקצוע בתחומי הטיפול, החינוך, הרווחה ואחרים, המתעניינים בתהליכים קבוצתיים. הסדנה תתקיים בשפה העברית, בימים ב', ג' בתאריכים 23 במרץ עד 24 במרץ 2009 בבית בלגיה, קמפוס האוניברסיטה העברית, גבעת רם. חנייה תתאפשר במקום עם הצגת עלון זה.

לוח הזמנים:

יום ב', 23.3.09	יום ג', 24.3.09
8:45 - רישום, התכנסות	9:00 - קבוצה גדולה
9:30 - קבוצה גדולה	10:30 - הפסקה, שתייה חמה
11:00 - הפסקה, שתייה חמה	11:00 - קבוצה גדולה
11:30 - קבוצה גדולה	12:30 - הפסקת צהרים
13:00 - הפסקת צהרים	13:45 - קבוצה גדולה
14:15 - קבוצה גדולה	15:15 - הפסקה, שתייה חמה
15:45 - הפסקה, שתייה חמה	15:30 - קבוצה גדולה
16:00 - קבוצה גדולה	17:00 - 17:30 - סיכום ומבט תיאורטי

לא יתקבלו ביטולים לאחר תאריך 14.3.09 | במקרה של ביטול עד תאריך זה - יוחזר התשלום בניכוי דמי טיפול בסך - 60 ש"ח | מספר המשתתפים מוגבל. נא להירשם בהקדם.

לביורים: אווי גונגהיים שביטה: 02-9920162, 050-6262051 evi@nswas.info
חגית ליפשיץ: 02-6786722, 054-5205549 mifgash.encounter@gmail.com
ד"ר אריאלה בארי בן ישי: 02-9919470, 050-8441603 arielabb@gmail.com
(מרצה במכללת ספיר ובמכללת בית ברל, בתכנית להכשרת מנחי קבוצות בחברה מרובת תרבויות).
למידע על הסדרי לינה: בית בלגיה, טל' 02-5660192

בתאריך 24.3.08 בשעה 18:00 תתקיים אסיפה שנתית לחברי האגודה הישראלית לטיפול קבוצתי אנליטי בבית בלגיה.

נודה לכם על תליית העלון הנוסף במקום העבודה וכן העברת המידע לחברים ולעמיתים. תודה

התכנסות נציגי הארגונים של ה-EFPP

גילה עופר

European Federation of Psychoanalytic-Psychology הוא ארגון שהוקם לפני כשמונה עשרה שנה על ידי נציגים ממרבית ארצות אירופה השייכות לשוק האירופאי המשותף. בארגון יש ארבעה ענפים (סקציות): פסיכותרפיה פסיכואנליטית במבוגרים, פסיכותרפיה פסיכואנליטית בילדים ובמתבגרים, פסיכותרפיה פסיכואנליטית קבוצתית (גישת פוקס, גישת ביון, וגישת אופרטיבית), ולאחרונה צורך גם ענף של פסיכותרפיה פסיכואנליטית במשפחות ובזוגות.

ייחודו של הארגון הוא בכך שהוא ארגון של ארגונים. החברות ניתנת לארגונים אשר עומדים בסטנדרטים של קבלת חברים לאחר הכשרה שעומדת בתנאים שנקבעו על ידי הארגון. מכל ארץ יש שני נציגים בכל ענף (עד שמונה נציגים מכל ארץ). נציגים אלו מייצגים את ארצם בפעילויות ובהתכנסויות של הנציגים. האגודה הישראלית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית יצרה קשר עם ה-EFPP לפני כשלוש עשרה שנה. באותה שנה נבחרתי לייצג את ישראל לסקצית הקבוצות. (כיום מייצגים את סקציות המבוגרים צבי פיירמן, דבורה מילר-פלורסהיים, ואת סקצית הטיפול בילדים מרים רוזנטל). מאחר והאגודה הישראלית אינה מייצגת יותר אנליזה קבוצתית (וגם לא טיפול קבוצתי בכלל) הצעתי למכון הישראלי לאנליזה קבוצתית להצטרף לחברים לארגון זה. התקבלו חברים מלאים לפני כארבע שנים. נציג נוסף של הטיפול הקבוצתי בישראל הוא אבי ברמן. לפני כשנתיים נבחרתי לועד של ארגון ה-EFPP. בעד חברים היום שמונה איש, שני אנשים מכל סקציה, ועוד יו"ר.

ה-EFPP הוא הארגון הבינלאומי היחיד אשר מאגד בתוכו את כל ענפי הפסיכותרפיה הפסיכואנליטית והאינטראקציה בין הענפים השונים בארגון תורמת מאוד.

ה-EFPP מארגן כנסים ברמה גבוהה ביותר אחת לשנה, כנסים אשר מאופיינים הן בהרצאות מעולות, הן בקבוצות דיון ולעיתים קרובות גם בקבוצות חוויתיות וקבוצה גדולה. בנוסף יש קבוצות עניין כמו מחקר, טיפול בניצולי טרור פוליטי, תצפיות בתינוקות ועוד.

כמו כן ל-EFPP סדרת ספרים על מודלים שונים של פסיכותרפיה פסיכואנליטית בהוצאת Kamac. הכנס השנה נערך על ידי group analytic section של ה-EFPP. הכנס יערך בפראג בתאריכים 28-31 למאי 2009. הכנס נקרא "Clinical Impact of Groups Bridging Identities".

בישיבת הועד שנערכה ב-12-11 למרץ הצלחתי לקבל הנחה לקבוצות של חמישה איש ויותר מארגון כל שהוא מישראל שיגיעו לכנס. מדובר בהנחה של 20% על המחיר המוקדם. אתם מוזמנים להיכנס לאתר הכנס www.efppcz.2009 ולמצוא פרטים על הכנס וטפסי הרשמה. כאמור קבוצה של חמישה איש שתורשם יחדיו תקבל את ההנחה.

הכנס יהיה מורכב מהרצאות במליאה (ארל הופר, קאמס מצרפת, מוריס ניטצון, ואחרים), הרצאות בפנלים מקבילים, קבוצות דיון, קבוצות חוויתיות וקבוצה גדולה.

עניינים נוספים שנידונו בישיבת הועד האחרונה ובהתכנסות הנציגים מכל הענפים - מטרות וזהות הארגון, תעודות כלל אירופאיות לחברי הארגון, תוכניות הכשרה בארצות מזרח אירופה, מחקר בפסיכותרפיה פסיכואנליטית.

ניתן לקרוא עוד על הארגון באתר www.efpp.org

הכנס הבינלאומי הראשון של המכון הישראלי לאנליזה קבוצתית - עין גדי KNOW HARD FEELINGS

עליזה רוזן

עין גדי עין גדי, מה היה כי צמחת בחמה עין גדי עין גדי, איך פלגים בך חותרים בשממה עין גדי עין גדי, בך היופי יופע בכל הוד והלב יהרהר ויחמוד והלב יהרהר ויחמוד

יום בקבוצה הגדולה. הקבוצה ההגדולה מתפקדת מטבעה כמו כיכר העיר בה קול ההמון נשמע חזק, בוטה, פרובוקטיבי וללא מסכות. הקונפליקט הישראלי - פלשתאי עלה בה חזק וכואב במיוחד אחרי המלחמה האחרונה, מלחמה שהשפיעה ושינתה דעות שמאלניות קודמות של הרבה ישראלים.

גם אם הם הרגישו צודקים בנסיבות שהובילו למלחמה עדיין קשה להזדהות עם התוצאות וההשלכות הקשות.

האורחים מחו"ל הגיעו מתוך רצון לשמוע מקרוב ולנסות להבין טוב יותר את נקודות המבט השונות ואולי לגבש דיעה תוך כדי מפגש עם המציאות העכשווית, אך רובם העידו על רגשות של חוסר אונים, חוסר שייכות ולא ידעו מה תפקידם. אולי רק להיות עדים למאבק ההיסטורי והדרמטי המתמשך שעלה גם בקבוצה הגדולה. הם היו עדים לסבל ולגורל המשותף של שני העמים שרוצים שלום, שיש להם מטרה משותפת אך לא שותפים לדרך משותפת שתוביל למטרה הנכספת. כל אחד ודרכו, כל עם וצדקתו.

את כל התחושות והרגשות הקשים הבאנו כל יום לקבוצות הקטנות בהן השתתפנו פעמיים ביום. העבודה בקבוצות הקטנות הפכה להיות לב ליבו של הכנס ברוח האנליזה הקבוצתית של פוקס. התחלנו כזרים זה לזה, פרטים בדדים טעונים רגשית, אך בעבודה עדינה ומאפשרת התפתח די מהר רב שיח פתוח ופותח לב של המשתתפים. מקבוצת זרים הפכנו לקבוצה אינטימית בה עלו הרבה רגשות ותימות אישיות ואקזיסטנציאליסטיות. כל בוקר התחיל בתנועה שחיברה את הגוף-הנפש בעבודה אינטימית/אישית בקבוצה ובעברים התחברנו זה לזה עם מוסיקה, שירה וריקודים. גוף-נפש-שפה. האירגון וההחזקה של הכנס היו מעולים. היתה הרגשה של מיכל/מוכל נכון ומתאים שאיפשר לרגשות ותכנים קשים לעלות ועיבודם בצורה נכונה.

הכנס הסתיים עם רגשות חיוביים של פיוס, קירבה, שמחה ותקווה. תקווה שאולי גם מחוץ לכנס, בעולם שבחוץ יתאפשרו תנאים מתאימים לרב שיח בו אפשר יהיה לשמוע ולהשמיע ולהבין שאין צודקים יותר. כל צד מאמין בצדקתו ובדרכו.

אסיים בדבריו של חברי דר' חיים ויינברג שהנחה את הקבוצה הגדולה ואמר:

"...כל מה שאני יכול לעשות במפגש כזה זה להתאמץ ולהכיר באחר כסובייקט ובחוויה הייחודית שלו. אין לי שום אפשרות להכריח את האחר להכיר בחוויה הסובייקטיבית שלי ולכפות עליו הכרה הדדית כזו". יש לציין שהכנס הצליח בזכות עבודה מאומצת של חברי הועדות השונות שהגו, הפיקו והחזיקו את הכנס.

ציון לשבח במיוחד ליו"רות של המכון הגב' מרים ברג והגב' סוזי שושני.

אני גאה ושמחה להשתייך ולהיות חברה במכון הישראלי לאנליזה קבוצתית

השיר התנגן בי כל ימי הכנס. עין גדי הוא נווה מדבר ירוק ופסטוראלי בתוך נוף בראשיתי כשהרים צחיחים עוטפים אותו מצד אחד, מדבר פתוח מצדו האחר וים המלח משתרע לרגליו. אכן יופי מלא הוד.

המקום הקסום הזה קיבל והכיל כמאה ושלשים איש שפינו זמן להרהורי הלב וחמדנות בריאה ללמידה משותפת. באנו ללמוד זה מזה, ללמד, להרגיש ולשתף. בעיני זה היה הקסם. ותיקים וצעירים באים מהארץ ומחוצה לה לחקור נושא לא קל שעסק ברגשות קשים.

איך מדברים על רגשות קשים? איך משתפים זרים בקבוצה?

כל יום התחיל עם שלוש הרצאות במליאה שניתנו על ידי מרצים מהארץ ומחו"ל. כל הרצאה חידדה זווית אישית של התמודדות עם רגשות שונים. המרצים הביאו את ניסיונם מחשבותיהם ועבודתם בהתמודדות עם רגשות קשים כגון: קורבניות, אשמה, פגיעות, קנאה, כעס ועוד... מספר דוגמאות:

פרופ' איוון אורליך מקרואטייה שיתף בעבודה טיפולית מרתקת עם אישה קרואטית שחוותה התעללות מינית ורגשית על בסיס יומי בזמן המלחמה בקרואטייה ועל הזעם והאגרסיה שהופנו לתוכה פנימה והפכו לרגשות קשים של אשמה ובושה נסתרת כטראומה מתמשכת. הבושה היא בעיניו רגש שיש לגלות, הוא כמו הסינדרלה של הרגשות שמסתתרת מאחורי אשמה וחרדה.

מר מוריס ניצום מארה"ב דיבר על חמדנות וקנאה של החברה המערבית כחלק מרעב וחסך רגשי מתמשך.

דר' אבי ברמן התמקד ברגש "הקורבנות" כסינדרום הנבחר של פרט או חברה כהצדקה להגנה עצמית שמתבטאת באגרסיה אישית, פוליטית או חברתית. הוא קרא להוציא את תחושת הקורבנות מחוץ לחוק! מר נימר סעיד הציג קבוצה של ערבים ישראלים המתמודדים עם רגשות קשים של ערביי ישראל בתקופה כל כך טעונה וכואבת.

הוא גילה שהקושי העיקרי שלו בקבוצה היה לעודד את המשתתפים לחשוף רגשות בעוד החברה הערבית מחנכת להצניע ולהסתיר אותם וגילה שאין בשפה הערבית מספיק מילים להבעה רגשית אוטנטית. זהו מדגם קטן ביותר מהעושר הרעיוני והרגשי שהביאו המרצים. ההרצאות היו מרתקות, מחדשות ועוררו למחשבה ולדיון.

בכנס השתתפו מספר אנשי טיפול ערבים ישראלים. שאלות של זהות לאומית, שייכות או הדרה עלו מידי

לשמוע אותי, דרכך...

שרה גוברין

הדס עמדה מול אמא שלה וצעקה: את לא מבינה שום דבר, נמאס לי ממך, די כבר.

דמעות שטפו את פניה, היא כעסה מאוד. ניתן היה לראות זאת בעמידה שלה, בגוף המתוח.

הדס בת ה-15 בכתה והמשיכה לכתוס. היא הסתובבה בבית, עלתה וירדה במדרגות, בעטה בנעלים שהיו מונחות בדרכה, כל שפת הגוף שלה דיברה ושידרה כעס עצום שהחל להתפרץ.

אמא של הדס עמדה במטבח הבית והמשיכה ללוש בצק, דמעות שקטות התגלגלו מעיניה לתוך העיסה. עצרת את הסצינה.

תתחלפו, בקשת.

הדס החליפה את אמא שלה בלישת הבצק, היא החלה לחבט בבצק (כרית) בכוח הולך וגובר, הדמעות שטפו את פניה ככל שהמכות נעשו חזקות יותר כך פרץ שטף הדמעות.

מה את אומרת אמא של הדס? שאלתי.

אני לא מבינה למה הילדה שלי הורסת את עצמה, מה היא לא מבינה? מה עשיתי לא נכון? למה מגיעה לי כעס כזה?

תתחלפו, הנחיתי שוב.

הדס, מה את עונה לאמא? שאלתי

הדס הביטה בי ובאמא שלה, "האמא" חזרה על דבריה בעוצמה, מגוימה בכוונה את השאלות.

לפתע הטיחה בה הדס: איך את קשורה בכלל לעניין? מה זה קשור אליך? זה לא מגיע לך? רע לי את לא מבינה?

רע לי, לי לא לך.

אני לא רצויה. החבריה האלה לא רוצים לראות אותי, להפגש איתי, לשמוע ממני. אני כל הזמן לבד. את לא מסוגלת להבין שלא הכל קשור אליך. אין לי כבר כוח, גם בבייש וגם בבית, הכל אותו דבר. אף אחד לא שומע אותי.

היא צרחה, בכתה, הסתובבה בחדר בזעם אדיר. תתחלפו, הנחיתי שוב.

הדס/אמא: אני מקשיבה לך, אכפת לי ממך, את לא רואה איך את מתנהגת אלי...

הדס: אמא, אין לי כוח יותר, אני גמורה, תעזבי אותי, אני הולכת לישון...

הדס פנתה אל המזרון.

הדס, פניתי אליה, יש לך הזדמנות לענות לאמא שלך, להגיד את כל מה שמעיף אותך. את יודעת ממה את עייפה כל כך?

הדס הנהנה.

טוב, אז כאן יש לך הזדמנות, להוציא החוצה את הכל.

הדס הביטה בי, אח"כ אמרה: אבל זו לא באמת אמא שלי, זו מיטל.

הבטתי בחזרה בהדס, ברצינות ובעומק. שתקתי שניות אחדות ואז אמרתי:

זו ההזדמנות, הדס. זה בינך לבין עצמך. כל המילים הללו שאת לא מוציאה החוצה, שמצטברות לך שם עוד ועוד, כל התסכולים והתחושה שלא שומעים אותך.

האם את שומעת את עצמך?

הדס הביטה שוב באמא שלה, קמה ממקומה על

המזרון ונגשה אליה.

בשקט היא אמרה: אמא, את לא מקשיבה לי, כל הזמן את רוצה שיהיה לי טוב, את רוצה לדעת שהכל בסדר בביה"ס, שאין שום בעיות. את שואלת אותי שוב ושוב וכל מה שאת רוצה הוא, שאומר לך שהכל בסדר. אז אני אגיד לך את האמת, לא טוב לי, אני לא מסתדרת, אני לא מצליחה להיות כמו כולם, אני המון לבד, אני חושבת כל מיני מחשבות ויש לי הרגשה שאף אחד בביה"ס לא מבין על מה אני חושבת, כולם שטחיים ואני רוצה לדבר על החיים,

על המוות, על שינוי...

היא דיברה בעוצמה, בכאב, בהתרגשות. מאוד מחוברת לעצמה כאילו שהמילים התעצבו בתוכה כבר זמן רב וזו הפעם הראשונה שהן באות לידי ביטוי בקול רם.

היא החליפה תפקיד שוב ושמעה את המילים ממקומה כאמא שלה.

האמא/הדס חיבקה את בתה, חיבוק חם ואוהב. שוב החליפו תפקידים, הדס מחובקת ע"י אמא שלה, שאלה: את מבינה אותי אמא?

חילוף נוסף: הדס/אמא: אני מבינה אותך ואוהבת אותך ורוצה לשמוע אותך. כל מה שאת אומרת חשוב מהכל...

חשיבות העבודה שתוארה היא ביכולתה של הדס לשמוע באוזניה מילים שנאמרות בתוכה בחדריו הכמוסים של הלב.

חילופי התפקידים המהירים והתכופים אפשרו לה להוציא ולגלות בקול מה שהיא משתוקקת אליו כבר זמן רב. תחושת הבדידות היא תחושה אופיינית לשינויים המהירים של גיל ההתבגרות.

השינויים התהליכיים הללו שנובעים הן מתהליכים פיזיולוגיים והן מתהליכים רגשיים ומנטליים ובעיקר מהאינטגרציה שביניהם, יוצרים תחושות קשות של ניכור ובידוד. המתבגר חווה את עצמו מבפנים, הוא אינו מודע לכך כי הוא בעיצומו של משבר התפתחותי, חש את עוצמתו של המשבר אך לרוב אינו רואה מוצא וסיכוי ובכך מעצים את התחושות הקשות.

הדס יכולה היתה להתבונן על כך מפני שהיא עבדה בקבוצה ובעבודתה הפסיכודרמטית היא השתמשה בחברה לקבוצה - מיטל כאגו-מסייע. כאשר הדס פנתה אלי ואמרה: "אבל זו לא באמת אמא שלי, זו מיטל." היא בעצם ביקשה אישור לידיעה שהתפתחה בתוכה, כי היא לא באמת לבד. הדס ידעה כי זו מיטל, בוחן המציאות שלה הינו תקין ונשמר תקין לאורכה של העבודה. מלבד ערכו המשמעותי של הקתרזיס, של היכולת לפרוק מתח וכאב התפתחה בתוכה ידיעה שערכה גדול ביותר והיא הידיעה כי יש סיכוי ומוצא לתחושות הקשות שהכילה בתוכה עד כה. הסיכוי הוא בהיותה חלק מקבוצה וחלק משמעותי שהקבוצה רוצה לעזור, להשתתף בחיותיה ובמשבר שהיא עוברת כעת.

הדס לא היתה לבד.

לזמן מה, חלפו הבידוד, הבדידות והניכור.

שרה גוברין, פסיכודרמטיסטית, בעלת תואר שני בייעוץ וטיפול מאונ' חיפה, בוגרת בי"ס לפסיכותרפיה של החוג לפסיכולוגיה באונ' חיפה.

העצמה וצמיחה דרך התנסות קבוצתית

ההתנסות הקבוצתית מהווה מיקרו-קוסמוס של החיים החברתיים, ומשמשת בבואה של התנהגות האדם וסביבתו.

הקבוצה היא מקום להעצמה אישית, לחקירת יחסים בינאישיים, ולקבלת הזדמנויות ללמידה מעמיקה אודות הקשר שבין היחיד לאחר.

מטרת הקבוצה היא להוות מסגרת בטוחה ואמפטיית, המלווה אנשים בחיי היומיום, בשמחה ובעצב, בהצלחה ובכישלון, בבידוד ובלבד.

אוכלוסיית היעד:

אנשים בגילאים 25-40
ההשתתפות מותנית בשיחה אישית עם מנחי הקבוצה. המפגשים יתקיימו בסטודיו בראש פינה.
היום והשעה ייקבעו לאחר שלב השיחות האישיות.

המחיר ל-12 מפגשים:

1,800 ש"ח. כל מפגש יימשך כשעתיים. ניתן לשלם ב-4 תשלומים.

הקבוצה תיפתח באמצע מרץ 2009

לתיאום, אנא התקשרו:
מייק 050-598-0983
אורית 050-556-2117

המנחים:

מייק טפליץ - דוקטורנט לפסיכולוגיה, פסיכותרפיסט ויו"ר העמותה להנחיית קבוצות.

אורית זרמי - מנחת קבוצות, פסיכו-דינמיות, מ.א. בתיאטרון קהילתי.

Fred Johnson
IN ISRAEL
 תכנית אירועים
 18-28.3.2009

"We are gifted with a time in history ripe for transformation. Be with me as we author a new reality of joy, hope and abundance for the global family." fj

פרד ג'ונסון הוא אמן ביאז, מיסטיקן סופי ומרפא בצליל בעל מוניטין בינלאומי אשר הופיע עם אנדות הגיאז, הבלוז והנשמה הגדולות: דיזי גילספי, צ'יק קוריאה, מיילס דייוויס, בי.בי.קינג, אריטה פרנקלין ועוד רבים וטובים. הוזמן ללוות סדנאות אימון של מיטב המנטורים ביניהם ד"ר דיפאק צ'ופרה. מאמן בשיטת המסורת האפריקאית הקדומה של שימוש בדמיון, במוסיקה, בנשימה ובצליל לחיי התעוררות ולבריאות הגוף.

צלילים למרפאים בצלילים סדנא מקצועית

← רביעי, 18.3.09, 16:00-21:00

סדנא מיוחדת למטפלים במוסיקה. העשרה מקצועית ייחודית עם אמן הריפוי בקול. **מושב אורות**, בשפלה • דמי השתתפות: 250 ש"ח • לפרטים והרשמה: אילה גרבר 052-3929857

פרד ג'ונסון - אלי מגן - דואט (אורח: עדי רנרט) קונצרט

← חמישי, 19.3.09, 22:00

מופע מיוחד לקראת השקת אלבום משותף חדש בקרוב פרד ג'ונסון - שירה וכלים אפריקאיים אותנטיים, אלי מגן - קונטרבאס ושירה, עדי רנרט - קלידים. **נמל תל אביב**, "שבלול Jazz", האנגר 13, www.shabluljazz.com • כרטיסים: 100 ₪ • לרכישת כרטיסים: 03-5461891

הקול טוב מיני סדנא

← שישי, 20.3.09, 9:00-13:00

בתהליך מלהיב ומרגש יעשיר פרד את עולמכם בטכניקות של עבודה נשימתית - קולית - מדיטטיבית. מכשג שכולו אהבה עצמית ואוניברסאלית בשילוב מהפנט של מוסיקה, מיסטיקה ונתינה. **קרית טבעון**, ההיכל של טלית ושייע, רח' אורנים 26 • דמי השתתפות: 220 ₪ • לפרטים והרשמה: צביה כפיר - 052-7345757

קולות של שלום, אהבה ונעגועים

← שלישי, 24.3.09, 19:30-22:00

"דרך אברהם" - הדרך הסופית הישראלית - מארחת את פרד ג'ונסון שהוא גם זמר נשמה סופי ואת יאיר דלאל - מסע פנימי של דיכור מוסיקלי רוחני אל תוך הנשמה. **יפו**, תאטרון ערבי - עברי. כרטיסים: 50 ₪ • לרכישת כרטיסים: 03-5185563

צלילים במשעול האהבה

← חמישי - שבת, 26-28.3.09

סופשבוע של מסע מוסיקלי אל תוך הנפש עם האמן והמורה הרוחני פרד ג'ונסון הינו חוויה ייחודית ואינטימית. בתוך גוף גלילי פראי נעורר את משולש העוצמה: חשיבה - נשימה - קול, ונתרגל את כוונן הכלי בו אנו חיים. נלמד לזהות את התדרים האישיים, להקשיב פנימה ולטפח תחושת אחדות עם הטבע והיקום. באמצעות השימוש בקול וברטט הצליל, באווירה של חגיגה מוסיקלית, נמריץ גוף ונפש תוך כדי שירה, תיפוף, צחוק ודמעה. **ענבר**, אירוח כפיר בגליל www.inbar.co.il • 2200 ₪ • 1800 ₪ בהרשמה מוקדמת עד 15 במרץ, אפשר בתשלומים • 500 ₪ דמי הרשמה הכלולים במחיר. המחיר ליחיד בחדר זוגי כולל כלכלה צמחונית מלאה • לפרטים והרשמה: צביה כפיר 052-7345757, אריאלה ברזל 054-4958695

תכנית אירועים • 18-28.3.2009

תאריך	פעילות	מקום
ד' 18.3 16:00-21:00	סדנא מקצועית	אורות, בשפלה
ה' 19.3 21:30-23:30	קונצרט	שבלול Jazz נמל תל אביב
ו' 20.3 9:00-13:00	מיני סדנא	קרית טבעון
ג' 24.3 19:30-22:00	מופע וטכס דיכור	יפו
ה' 26.3 עד 28.3 מוצ"ש	סדנת סופשבוע	ענבר, גליל

© אינדיגו תעבור ואמנים

עוד על פרד ג'ונסון ושפע קטעי מוסיקה תמצאו באתר: www.fregon.org

צביה כפיר: 052-7345757
אריאלה ברזל: 054-4958695
נציגות פרד ג'ונסון

אני נותנת לך מתנה

אפרת ציגנלאוב

לפני מספר שבועות הזדמנתי למה שאמור היה להיות "ערב נשים" והתברר כמפגש עם מיסטיקאית בעלת כוחות נבואיים, שנושאת באמתחתה ברכות ותחזיות לכל דורש. המיסטיקאית החביבה הושיבה אותנו במעגל, והעניקה לכל אחת מאיתנו ברכות בתמורה למטלות שעלינו לקחת על עצמינו בתחומים שונים שהיא "מרגישה" שלוקים בחסר. הן התובנות והן הברכות הוגדרו על ידיה כ"מתנות". לפני שהספקתי להבין מה קורה, מצאתי עצמי חלק מתהליך שמוגדר באמירות הבאות: "מרים, אני מרגישה שאת לא מספיק מקפידה על שמירת הלשון. קחי על עצמך להקפיד על כך, ואני מברכת אותך בבריאות טובה". "גלית. אני מרגישה שאת לא מתייחסת מספיק בכבוד להוריך. קחי על עצמך לשנות את היחס כלפיהם, ואני מברכת אותך בשידוך". אני ישבתי בחדר, ומאוד התקוממתי. מה זו האמונה הטפלה הזו? מאיפה היא יודעת עלינו דברים? לא אמרנו כלום. מה זאת אומרת "מרגישה"? אלו לא אמירות שנכונות לכל אחד? ובעיקר ישבתי מכווצת מחרדה - מה אני הולכת לשמוע על עצמי? ואיך היא הולכת להביך אותי בפני כולן. מרוב פחד, פשוט לקחתי את הדברים שלי ויצאתי.

למחרת האירוע התקיים מפגש הפרידה בקבוצת היחסים הבינאישיים שאותה הנחיתי. גם היא קבוצת נשים... בנוסף לסיכומים האישיים של המשתתפות, ניצלתי את המפגש האחרון להספיק לתת משוב גם לכאלו שלא שמעתי הרבה את קולן במהלך הקבוצה.

וראה זה פלא - פתאום הייתי אני בעמדה של שולפת תובנות מאמתחתי. "דורית. יש לך בעיה עם סמכות". "אסנת. את מנסה לתפוס עמדות מנהיגות". והפרצופים שמולי, שאותם תמיד פירשתי כממתניים בשקיקה לשמוע את מוצא פי ולהתחיל ליישם את השינויים הנדרשים בחייהם... לפתע ראיתי בניהם גם כאלו שרק חיפשו את ההזדמנות לקחת את הרגליים ולברוח...

רובכם ודאי מרימים כעת גבה. מה את משווה? מגדת עתידות לעומת פסיכולוגית מקצועית? איזו אתיקה מנחה אותה? אילו תיאוריות? אילו מטרות? איזה סטיינג? איזה תהליך מקדים?

כל אלו נכונים מאוד וכנראה אכן "עושים את ההבדל". ובכל זאת, התחושות החזקות כל כך שלי כמשתתפת סימנו לי איזה תמרור אזהרה. משהו שצריך להיזהר ממנו. זהות, שבין הזהויות האפשריות של מנחה קבוצה, כך אסור לי להיות.

יש תחושת כוח גדולה מאוד בלהנחות קבוצה. עשרים זוגות עיניים שנושאים אליך ומשתוקקים לקבל משוב אישי. תחושת הכוח הזו לעיתים מסנוורת, ויכולה לגרום לנו לומר דברים שלא עד הסוף ליבנו עם עצמינו. "שליפות" מהשרוול. לעיתים

לא שונות כל כך מהאמירה המקוממת: "אני מרגישה שאת לא מספיק מקפידה על שמירת הלשון". והעמדה הקצת יהירה, תסלחו לי, לראות בשיקופים שלנו "מתנה", ולהתעלם מהנוק שהם יכולים לגרום. כמה פעמים אנחנו שומעים בסדנאות את המשפט: "אני רוצה לתת לך מתנה". "אתה אגואיסט". זו גם היתה עמדתה של אותה הגברת. היא התייחסה ל"הארות" שלה כתשורה לא פחותה מזו של הברכות. האומנם - מתנה? אנחנו היינו רוצים לקבל מתנה כזאת?!!

אני אמשיך "לתת מתנות", להאיר ולפרש ולשקף, ולפתוח קשרים. זהו עיסוקי, ואת זה אני הכי אוהבת לעשות. אבל אני לוקחת על עצמי לעשות זאת עם קצת יותר צניעות וזהירות. זו היתה המתנה שקיבלתי אני באותו המפגש.

אפרת ציגנלאוב

פסיכולוגית ארגונית ומנחת קבוצות

efratzig@012.net.il

הזמנה לכנס

גישות יצירתיות ושימוש באמנויות בקונפליקטים וטראומה

מבית שלוחת אוני' לסלי ויה"ת

5-6.4.09

ברצוננו להזמינכם לכנס אקדמי בינלאומי בנושא "גישות יצירתיות ושימוש באמנויות בקונפליקטים וטראומה". הכנס יתמקד בשימושים יצירתיים באמנויות, במיתון ההשלכות הקשות של קונפליקט וטראומה ברמה האישית, הבינאישית והקהילתית. במסגרת זו יתכנסו קבוצת חוקרים ואנשי מקצוע בכירים מהארץ ומהעולם מתחומי הטיפול בהבעה ויצירה, הפסיכולוגיה, החינוך, הנחיית הקבוצות והאמנויות, ביניהם מייסדי תחום הטיפול בהבעה ויצירה, כולל פרופ' שון מקניף ופרופ' פאולו קניל.

לפרטים מורחבים על הכנס היכנסו לאתר:

aipi.org.il/Articles.asp?Action=View&ItemID=128

או חייגו: 09-8656501 שלוחה 1
לדפנה, ניתן לפנות גם בדוא"ל:
info@lesley.ac.il

יום ראשון
10.5.2009
9:00-16:00
תל אביב

יום עיון בנושא

תרומת הגישה הנרטיבית למנחה הקבוצה

בואו ללמוד כיצד מנחים קבוצה לפי הגישה הנרטיבית!

הגישה הטיפולית הנרטיבית מיושמת בהצלחה במגוון רחב של גילאים, אוכלוסיות וקשיים. היא תפסה תאוצה בשנים האחרונות ובעולם הקבוצות עדיין איננה מנוצלת דיה. בסדנא זו נרצה ללמד את הכלים הנרטיביים העומדים לרשות מנחה הקבוצה. הלמידה תיעשה תוך שילוב בין התנסות בחוויה של עבודה קבוצתית לבין למידה תיאורטית. בין השאר יילמדו הכלים הבאים: עבודה המתבססת על אנקדוטות אישיות, הקשבה כפולה (הן לקשיים והן למיומנויות וידע חיים הנמצאים בצל), 'שיח מוגן', הידהוד, שיחה מחצינה, עבודה בסבבים, שזירת היוצאים מן הכלל לתמות וסיפורים מועדפים (תוך אישי, בין אישי ולאורך ציר הזמן). בהיות הגישה הנרטיבית תופסת את האדם וזהותו כמעוצבים ונוצרים בקונטקסט חברתי ותרבותי, ובראותה את המקור של הבעיות בשיחים החברתיים והתרבותיים הרי שגם דרך עבודתה אינה מצטמצמת באינדיבידואל אלא במשפחה, קבוצה וקהילה. במשך יותר מעשרים שנה פותחו כלים שונים בגישה זו להנחיה ועבודה עם קבוצות שונות.

על המנחים

רחל פארן - פסיכולוגית קלינית וחינוכית בכירה, מדריכה בשירותים פסיכולוגיים ופרטיקה פרטית. **ישי שלף** - פסיכולוג חינוכי בכיר, מנהל השרות הפסיכולוגי החינוכי מודיעין עילית, ופרטיקה פרטית. הנ"ל הם מנהלים שותפים במרכז קס"ם (קשב לסיפורים מועדפים) להוראה, הדרכה, יעוץ הנחייה וטיפול שיתופיים. הנ"ל מנחים סדנאות בארץ ובעולם (ארה"ב, סינגפור ואוסטרליה) בגישה הנרטיבית, מלמדים ועובדים עם ארגונים על פי גישת 'חקר מוקיר', ומלמדים ומנחים קבוצות דיאלוג על פי תכנית קש"ר (קשב ושיח רב-תרבותי). כמו כן, פרסמו מאמרים בתחומים אלו בארץ ובעולם.

עלות ההרשמה: 180 ש"ח | מספר המקומות מוגבל

לפרטים 03-6990552

הקבוצה

יאיר שוחט

* * *

לחברי קהילת קבוצות,

אני שמח לבשר לכם שבשעה טובה יצא לאור הספר שלי, "היום הראשון של שארית חיי". הספר עוסק בהתמכרות הקשה למין שהיא לכל הדעות נושא רגיש ועדין עד מאוד.

הספר הזה הוא בראש ובראשונה ספר של תקווה וניצחון, הממחיש בבהירות שאפשר בהחלט לנצח את התשוקה, למרות כל המכשולים. הספר מוגלל את סיפוריה של קבוצת אנשים אמיצים ומיוחדים, שעל אף מצבם הכמעט בלתי אפשרי בחרו ליטול את גורלם בידיהם, ובגבורה עילאית, ונגד כל הסיכויים, מצאו בתוכם את כוחות הנפש לומר לתשוקה: די! הקוראים לוקחים חלק פעיל במסעם המרתק של גיבורי הספר בין גלי הים הסוערים אל עבר חוף מבטחים; הספר פותח אשנב אל עולמם הפנימי והעשיר, ההתלבטויות ורגעי המשבר והייאוש - עד לניצחון.

קריאת הספר תאפשר לקוראים להכיר טוב יותר את התשוקה המינית: איך בדיוק היא פועלת ומה סוד כוחה, ותקנה לחפצים בכך מכלול של כלים מעשיים אשר הוכחו כיעילים ביותר בהתמודדות היומיומית עם התשוקה והשלכותיה ההרסניות. אנו ניווכח כיצד, בעזרת מודעות עצמית, כמה תרגילים פשוטים, וכמובן - הרבה אהבה ואמונה, נוכל לשוב ולתפוס את מושכות חיינו ולהיות אחראים לגורלנו.

לפיכך הספר מתאים לאנשי חינוך, לעובדים סוציאליים, לכל העוסקים בהתמכרויות בכלל ובהתמכרות מינית בפרט - וגם לכל אדם המבין את ההשלכות ההרסניות שיש לתשוקה ולמתירנות המינית על חייו ועל חיי משפחתו, ומבקש לקום ולפעול.

אשמח לעניין אתכם בספר על מנת שתמליצו עליו לאילו שיכולים להיעזר בו.

בברכה,

יאיר שוחט

hayomharishon@gmail.com

ארצה ופגשה אותי באותו לילה שבו השתנו חיי מן הקצה אל הקצה. רק עכשיו יכולתי להתחיל לעמוד על המשמעות העמוקה של הצעד החשוב הזה. הצעד הזה, שלכאורה מיועד לאלה שפגענו בהם, בעצם נועד בעיקר עבורנו. לא הם אלה הזקוקים לסליחה אלא אנחנו. הצעד הזה נועד לאפשר לנו להשתחרר מכל אותם כעסים ורגשות אשם האגורים בתוכנו. אותם רגשות שלילים מפעילים את מעגל הקסמים ההרסני שלנו, של התנתקות מהעולם והתבצרות מאחורי חומות ההגנה שנבנו בתוכנו פנימה.

רק עכשיו, אחרי כל כך הרבה שנים, הבנתי לראשונה את המשמעות העמוקה של קריאת שמע שעל המיטה. מדי לילה בלילה, ממש לפני השינה, אנו אומרים: "הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או שחטא כנגדי - בין בגופי, בין בממוני, בין בכל אשר לי; בין באונס, בין ברצון, בין בשוגג, בין במזיד". כמה אוהב אותנו הקדוש ברוך הוא! איזו מתנה נפלאה היא היכולת ללכת לישון חופשיים ומשוחררים לגמרי מכעסים ומרגשות אשם! כמה שזה חיוני לבריאותנו הגופנית והנפשית! עקבתי בעיני אחרי חבריי לקבוצה שקראו, כל אחד בתורו, קטע מתוך הספר. בכל פעם מחדש אני נפעם מהאופן שבו הספר הזה, הכתוב בצורה פשוטה כל כך, מצליח להתחבר לנימים העמוקים ביותר בנפש האדם באשר הוא, ועוזר לו להתרומם מתהומותיו ולבנות את עצמו מחדש, צעד אחר צעד, נדבך אחרי נדבך, עקב בצד אגודל, בתהליך שבו כל צעד צומח מתוך הצעד שלפניו, ואשר בסופו, אחרי עבודה רבה ומעמיקה, זוכים להתחבר מחדש לחיים.

הייתי כל כך שקוע בספר עד שלא שמתי לב למחוגי השעון, שהסתובבו להם לאטם והראו שחלפה שעה. אבנר, מנחה הקבוצה, הודיע על סיום המפגש, אך לפני כן נעמדנו כולנו - דתיים וחילוניים, צעירים ומבוגרים - במקומותינו מסביב לשולחן העגול, אחזנו זה בידו של זה, ובעיניים עצומות אמרנו כולנו יחד את תפילת השלוה:

"א-ל,

תן בי את השלוה

לקבל את הדברים שאין ביכולתי לשנותם,

האומץ לשנות את אשר ביכולתי,

והתבונה להבחין בין השניים".

האווירה בחדר הייתה מחשמלת. רוממות רוחנית עילאית אפפה את כולנו. מהדקה הזאת אני שואב, מדי שבוע בשבוע, את כוחות נפש המחזיקים אותי עד למפגש הבא. בזמנים קשים, כאשר התשוקה מתעוררת לה ומאיימת להרוס את כל מה שבניתי בעמל רב, מייד אני נזכר ברגע המיוחד הזה, ולפתע אני מתמלא בכוחות חדשים הנותנים לי את היכולת להמשיך. בעיניים דומעות אני מודה לקדוש ברוך הוא על הזכות להיות חלק מקבוצת האנשים המיוחדת הזאת, שלמרות השוני הרב באורחות חיינו בחרנו לשזור את חיינו יחד, להיות שם זה בשביל זה, לתמוך ולעודד, מתוך הבנה עמוקה והחלטה נחושה ואמיצה שרק כך נוכל לנצח את התשוקה, ולו רק להיום.

"שלום, שמי חיים ואני מכור למין". "שלום חיים", ענו לי כולם בקול אחד. אחרי הפוגה של שניות אחדות, אחרי שמילאתי את ריאותיי באוויר, המשכתי: "ההתמכרות שלי באה לידי ביטוי בצפייה בסרטים פורנוגרפיים, הליכה לזונות, אוננות כפייתית ושיבה שעות על גבי שעות מול האינטרנט. עם הרבה עזרה מהקדוש ברוך הוא אני נקי, נכון להיום ורק להיום, ארבעה חודשים".

מחיאות כפים סוערות נשמעו מכל עבר. הרגשה עילאית של סיפוק מילאה את לבי. סיפוק כזה לא הרגשתי מעודי, גם לא בזמנים שסיימתי מסכתות שלמות בש"ס ואפילו לא ביום שהתמנתי להיות ראש ישיבה. רק ארבעה חודשים חלפו מאז שהצטרפתי לקבוצה המיוחדת הזאת, וחיי השתנו מן הקצה אל הקצה. לראשונה בחיי אני יכול באמת ובתמים להסתכל על עצמי במראה ולאהוב את מה שאני רואה. למדתי לחיות ברוגע ובשלום עם עצמי, להתמודד עם פחדים רבים, שאפילו לא ידעתי על קיומם, בלי לברוח מהם, ומעל לכל - הפסקתי להרגיש לבד. המושגים 'אמונה וביטחון' קיבלו בעיני משמעות מוחשית וממשית. מאז שאני זוכר את עצמי, ובמשך כל חיי הבוגרים, לא עבר אפילו יום אחד שבו התשוקה והדחפים המיניים לא לקחו חלק פעיל בחיי. נכון להיום זה לי ארבעה חודשים, יום אחר יום, שאני נקי לגמרי מהתעסקות כלשהי בכל סוג של פעילות מינית.

מדי שבעי, כשאני עולה במדרגות הצרות המובילות לחדר הישיבות הקטן בבניין המשרדים שבו מתכנסת קבוצתנו, אני נזכר בנס הגדול שקרה לי ביום ההוא בתל אביב, אותו יום שבו חשבתי שאיבדתי את כל עולמי. אני נזכר בנסיעה ההיא בחזרה לירושלים בשעת בוקר מוקדמת, שבה הכנתי את עצמי לגרוע מכל. כמה לילות של נדודי שינה עברו עליי עד שהבנתי, שבאורח פלא, ירחמיאל פשוט לא ראה אותי! והרי זה מנוגד לכל חוקי ההיגיון והשכל הישר, שכן אני עמדתי ממש מאחוריו, וגם בזמן שכבר הלכתי לכיוון הדלת הוא יכול היה להסתובב ולראות אותי. ועוד מייד אחרי כן פגשתי את שרון, שגרה בכלל בארצות הברית! אפילו עיוור יכול היה לראות את המתנה הגדולה שקיבלתי, את השעון המעורר שצלצל והעיר אותי ממש ברגע האחרון. קולו הסמכותי של יואב, שישב לימיני, קטע את מחשבותיי. יואב הוא גבר בגיל העמידה, מבנה גופו רחב, שערו מאפיר ועיניו גדולות. מאופן דיבורו לא קשה היה לנחש שהוא ממלא תפקיד בכיר. יואב קרא בקול פיסקה מתוך "הספר הלבן" אשר, כך הסבירו לי בקבוצה, נלקח ברובו מתוך "הספר הגדול" - אותו ספר ששרון סיפרה לי עליו. כמה חוכמה יש בספר הזה, הרהרתי בלבי תוך שעקבתי בעיני, מלה במלה, אחר הכתוב בספר.

הקטע שיואב קרא עסק בצעד השמיני מבין שנים עשר הצעדים, הצעד שבו אנו עורכים רשימה של כל אלו שפגענו בהם בעבר ומבקשים את סליחתם. בלבי הייתה פינה חמה לצעד הזה, שבזכותו התחברה שרון מחדש עם בעלה לשעבר, ובעקבות זאת הגיעה

דמי הרשמה:

הרשמה מוקדמת עד לתאריך 26/3/09 – 160 ₪
לנרשמים בהרשמה מוקדמת מובטחת חניה
בסמוך למגדל אשכול, ללא תשלום.

הרשמה מאוחרת, על בסיס מקום פנוי – 190 ₪.

ניתן לשלם בצ'ק או אשראי בטופס המצורף.

ניתן לשלוח פרטי אשראי לפקס. 04-8249872

ניתן להשאיר הודעה בטלפון 04-8249871
ונחזור אליכם בהקדם.

ביטולים

נרשם שיודיע על ביטול עד ל-31.3.09, יקבל
חזרה את כספו פחות 40 ש"ח דמי הרשמה.

נרשם שיודיע על ביטול במועד מאוחר יותר,
יקבל חזרה 50% מהסכום ששילם.

מה האישה רוצה?

התשוקה הנשית במיתולוגיה,
באגדות ילדים,
בספרות היפה ובקליניקה

כל ההכנסות מהכנס הן קודש לסיוע לסטודנטים
במימון הטיפול שהם מקבלים במדור הקליני.

לפרטים על המדור הקליני

<http://berman.haifa.ac.il/3.html>

יום ב', י"ב בניסן תשס"ט, 6/4/09

16:00-9:00 אולם הכט, אוניברסיטת חיפה

www.haifa.ac.il

ד"ר **רד לב כנען**, מרצה בכירה בחוג לספרות עברית והשוואתית, עוסקת בספרות יוונית ולטינית. תחומי המחקר שלה הם מיתולוגיה, תפישות הנפש בעולם העתיק ויחסי הגומלין בין פילוסופיה וספרות.

ספרה Pandora's Senses: The Feminine Character of the Ancient Text יצא לאור ב-2008.

ד"ר **דורית הופ**, חוקרת ספרות המתמחה בקו התפר בין ספרות לפסיכואנליזה, חברה במכון תל-אביב לפסיכואנליזה בת-זמננו.

ד"ר **יעל רנן**, מרצה בכירה (בדימוס) אוניברסיטת תל אביב, מחברת הספרים "התפוח המורעל: הגיבורה באגדות האירופאיות" (2007) ו"אלות וגיבורים: מיתוסים על גבולות הכוח" (2001).

פרופ' דפנה ארדינסט, העורכת הראשית של הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה, עוסקת בתווך שבין פילוסופיה לספרות וחוקרת את עבודתו של מיכאל באחטין.

מר חיים קפלן, פסיכולוג קליני, ראש המדור הקליני, מרכז ברמן לייעוץ פסיכולוגי; התוכנית לפסיכותרפיה, החוג לפסיכולוגיה.

ד"ר **אסנת שואן**, פסיכולוגית קלינית, מלמדת בשלוחת אוניברסיטת לזלי.

נושא עבודת הדוקטורט שלה בבוסטון, ארה"ב: "Do Women Cry their own Tears?"

ליאורה גודר, פסיכולוגית קלינית ופסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית.

ד"ר **יהודה ישראלי**, פסיכולוג קליני, פסיכואנליטיקאי, חבר בפורום ת"א של השדה הלאקאניאני הבינלאומי, מחבר "הפילוסופיה והפסיכואנליזה של ז'אק לאקאן".

אנו שמחים להזמין כנס שיוקדש להתבוננות מגוונת על התשוקה הנשית.

הכותרת לכנס **"מה האשה רוצה?"** לקוחה כמובן מאמירתו הידועה של פרויד, שהודה שאחרי 30 שנות ניסיון כמטפל – אין בכוחו להשיב לשאלה.

ההבנה והשפה הקלינית של כולנו מתבססות, בין השאר, גם על ארכיטיפים, מיתוסים, אסוציאציות מהספרות, מהתיאטרון ומהקולנוע. לא פעם במהלך שעה טיפולית אנו נזכרים בדמות ספרותית או בסצנה מהקולנוע.

לכן בחרנו לגשת לנושא התשוקה הנשית ממספר נקודות ראות ולחפש בתקופות שונות תובנות חדשות:

- ◆ איך הבינו ביוון העתיקה את המקורות לתשוקה הנשית?
- ◆ מה מלמדות האגדות, כפי שסופרו באירופה מדור לדור, על ההתייחסות לרצון האוטונומי של הגיבורה?
- ◆ איזה אור שופך סופר מודרני כטולסטוי על השאלות שיש לנו מול נשים שנקרעות, לא פעם באופן הרסני, בין מניעים סותרים?

המשך הכנס יוקדש לחשיבה על המימד ההתפתחותי והקליני:

- ◆ מה חלקו של הגבר ושל המבט הגברי בהתפתחות הזהות הנשית?
- ◆ מה מגלם הבכי, שהוא אחד המאפיינים המובהקים של הנשיות, וכל כך מעט נכתב עליו ועל זיקתו לאינדיבידואליזם ולמיניות?
- ◆ הנושא של ההתענגות הנשית זכה למקום נרחב בגלל מאמציו של לאקאן להשיב לשאלה שפרויד הותיר פתוחה – "מה רוצה האשה?". חשבנו שזו הזדמנות להכיר – בעזרת הרצאה, דיון ושאלות מן הקהל – תרומה מקורית ומרתקת שפחות מוכרת לרבים מאיתנו.

במהלך הכנס:

יוקרנו קטעי קולנוע בכיכובן של **מריל סטריפ**, **ניקול קידמן** ו**ליב אולמן**. יושמעו שירים ויוקראו קטעים ספרותיים שהטקסטים שלהם יוקרנו.

תוכנית

8:30-9:00

התכנסות וכיבוד קל

9:00-12:00

מושב א'

מנחה: **פרופ' יואב לביא**, דיקן הסטודנטים

ברכות: **פרופ' אהרון בן זאב**, נשיא אוניברסיטה

ד"ר רד לב כנען:

הפיתוי של פנדורה: על תשוקה נשית

במיתולוגיה היוונית. כיצד פועלת התשוקה כעיקרון מכונן זהות?

איך היא מגולמת בדימויים המיתולוגיים של האשה המפתה? דמותה של פנדורה, האשה הראשונה, המכונה "רועי יפהפה", ותרומתה לעיצוב דמותה הפרדוקסלית של האשה.

ד"ר דורית הופ:

שכרון הנאהבות: מה רוצה אנה קרנינה? דיון

ברומן מאת ל.נ. טולסטוי

דמותה של אנה קרנינה – האשה, האם והמאהבת.

נתמקד במושג התשוקה שלה:

מה מחפשת אנה? מה חסר לה בנישואיה לקארנין? מדוע הופך רונסקי לאובייקט המועדף? מדוע נכזבת תוחלתה?

ד"ר יעל רנן:

דיכוי הרצון של הגיבורה באגדות הילדים

באגדות ילדים רבות, ברגע שהגיבורה רוצה משהו – קורה אסון.

מדוע? מה קורה לעצמאות ולדימוי העצמי של הגיבורה?

12:00-13:00 הפסקת צהרים

13:00-16:00

מושב ב'

מנחה: **פרופ' דפנה ארדינסט**

מר חיים קפלן:

"גופך לי מבט וחלון וראי", על תרומתו של הגבר לתחושת הנשיות.

ד"ר אסנת שואן:

של מי הדמעות האלה? סוגיות בבכי של נשים: מיניות, נפרדות, סובייקטיביות והכרה.

ליאורה גודר:

מהי האשה וההתענגות הנשית לפי לאקאן מתדיין: ד"ר יהודה ישראלי.

הקהל יזמן לשאול ולהגיב.

כנסים שהפיק המדור הקליני:

2002 – "שותף אמיתי ליצירה מדומה", כנס על יצירותיו של **דוד גרוסמן** ומפגש עם הסופר.

2003 – "צַעֲקָה אֲרָכָה, עִרְמָה, כְּמוֹ לִפְנֵי שְׁהַמְצִיאוֹת אֵת הַמְלִים" – יום עיון העוסק בנקודות מבט שונות על יצירתו של **עמוס עוז**.

2006 – אהבה אפשרית – אהבה בלתי אפשרית. בזוגיות, בטיפול וביצירותיה של **צרויה שלו**.

2006 – יש מרפא לפצע הנפשי? הטיפול הפסיכולוגי **בהפרעות פוסט טראומטיות**.